

An Stoc

7 A Ceapnós

Tomár ó máille, coláirte na hIolrgoile, Sallim, dá cup i n-eagair

Spart Nua. Leab 3. Uim 11.

Feabhrá, 1927.

Dá piúinn a luac.

An Saozal i Leitir Mealláin

(Ar leanamaint ó Stoc an lúit).

Is a t-rean aimpirí bíod muintir Leitir Mealláin as íde tosa na beata. Bí beirí an craoib; ní bfuigiríde ar bulán trí mbliadna tar veic ír dá ficeas £2/10. Dá bfuigir, ír minic a marbuisídear comluadar tise bulán. Níor bfuigir íar a díol. Bíod mairí feoil ír caoir-feoil ír muic-feoil dá scuro féin aca. Sin ír neart ime ír bainne, neart éirí úir, arán breag folláin, min coirce ír min eorpa. Ní iongantar go raib go raibdar mór láirirí raibdar beaúigte pláin-teamail folláin. Ní hé fearaict na réactaí atá ar a' paogal inuítí na bfuil éiríse ina rearam iontu. Tugadar an éraob leó ar éiríse a' nveacadar le neart ír le breagta, le inntleact ír le orveacdar le uamra, ír le ceól. Ní raib na ríola náirínta ar bun ír na limirceirí an uair rin. Ír amlaí a bíod na muinteoirí ríolte as inntleact oróce ar a' teac a' múnat na ngarúr. Fear ar bit a raib raib arí comnigead ré muinteoirí a múnat a élonne. Ír an am rin bíodar as cupí lín. Duó e rin obair na mban. Dá feabhar dá raib na fír níor éall na mná cava. Bíodar ríuama clirte as obair leir a líon. Níl bean tise ar bit na mbíod túirne lín aice. Bíodar a' ríoní an lín ír a' véanam íarbuir móra ve. Na neirte atá ar úaoime a éannact go raib anoir bí ré aca dá scuro féin an uair rin. Fígeadórí ar an taob ó tuat o' éirínn a o' fígeadórí ve. Bí muintir an oileáin an mór ionntú féin. Ceapad raib go mbu céim-ríor o'ra íaract ar bit íarparí ar a gcomhparra. Ní véanpáí bean tise com beag í féin ír go n-íarparí rí coinneall véannaisí ar bean eile dá mbead am ann a mbead a' raigat a' cup na hola ar úaine ra teac. D'feair le bean aise bualaí ríor go Sallim ceirpe ríor míle bealaí asur ríor ar bit a bead a teapáil a éannact. Naé íar a bí mór-éiríde. Bíodar an géilleamnaí vo rípeogáí asur vo úaoime maite íran am rin. Dá mbead úaine ann a scáillí naí n-ó veic ve beirí ar ní éiríde ré aon trum an a ráí "bíodar a' teapáil i n-áit eile." Sin a' ceirveamaint supb íar na úaoime maite a tús leóbta íar. Dá mbead vo ann a bead éirí laorí asur a cáillíre le raibdar a' bainne buí é an ríeal céatna é. Léirígaríre i dá nómíeac a léiríre anoir ac réarí a ceap raib-ran naé raib aon léirígar 'na élonn, supb íar na úaoime maite a tús leóbta í. Bíodar com géilleamnaí voon treapóirí rin asur na beiríre a cáillíre maí rin naé mbead cava le véanam aca leóbta níor mó. Ní véanpáí raib a' cpaiceann oíob ar bap a' domáir, a' ceapad naé íar a bí ann éon a bit ac ríor eicín eile a fígeadórí ma n-áit. Níl an oipead rin reafóir ar bun anoir as úaoime.

Bíod an-éimpe ve na roirí dá raiceáil ra taob tarí vo Leitir Mealláin an uair rin. Áit íaríalca fíarí é. Tá an ceir-sinne oríluigíte aníar arí, san fíaríad aise ó áit ar bit. Ír íar na roiríre feoil ír mó a bí ar an raogal an uair rin. Ní bíod ríeamerí nó báí saile ar bit ar an raogal an uair rin. Cáillead na roiríre rin a scáirra. Ní aipeacáí raib go mbíod raib raibíge írteac i mullaí na scáiríreacáí raibíad. Véanpáí cipíní oíob. D'ímígead a scuro laptar ar fíor na raibíge. Rugaí írteac i oírí é. Bíod réarúr mór as úaoime ar dá tógáil ír dá baillí ríar. Nuair a cloiríre go mbead roiríreac raiceáilte níl aon nómíe ar fíor Conamara naé mbead cpaun. Caon nómíe as íarparí an ceann raibdar vo céirí íolamaitíar a bead inntí a bead beir aise féin. Ír minic go mbíod ré ina éiríre íarí íar maí gíall ar an obair. Bí coiríre le-hí beir a breacnú inuítí cpaíí voon tróirí ríeirín. Táirí ré com mór íarí íar féin ír na coiríre uair, asur sup marbuisídear beirí fearí ran úrpaíal. An céad roiríreac a raiceáilí ra mbliadain 1834. Níl aon treapóirí naé mbead uairí rin amaí naé naé raiceáilí roiríreac ír a scéarí rin. Táirí ceann go cuam Cúigíel íra mbliadain 1876. Níor bupíreac í rin coirí ar bit. Treapóirígead go Sallim í ac báitead ceatíar fearí maí gíall inntí. An-úoíe lá le raibíre móra a bí ann. Cuadap a' cup túillead fír ar boirí an troiríreac a véanad ríolíre go Sallim oí. Nuair a bíodar a' tisead ar arí on roiríreac raiceáilí íarí féin ír a' báí a raibdar inntí. Túillead oíalí le roiríreac a raiceáilí 1834, 1841, 1755, 1862, 1869, asur 1870. Se an áit céatna a raiceáilí íarí nó com-sapaí vo. An Dúis Elizabeth a b'áim vo ceann aca. Sa mbliadain 1862 raiceáilí i. Bíod ríum iontu ríuira ríeiríneí ola céirí meac asur a'aríra íbora a bí inntí. An Julia a raiceáilí 1869, a'aríra a bí inntí inntí rin. Cúir eile vo na roiríreac a raiceáilí bíod ríum iontu ríuira ríeiríneí ime. Bíod ríum a scuro aca. Sin ríul dá nveapna Ríagatíar Sápána na tise ríolair atá a treapóirí roiríreac ír báí na raibíge anoir read a bí na roiríreac rin dá raiceáil. Níl ceann ar bit aca dá mbatíar anoir com garí rin vo baile.

Níl fíor asam cé an bliadain a'arí ar cáirí an éinneamaint voon troiríreac a ríol ar Sallim oíarí b'áim vo St. John. Bí rí loctíge le raibíreacáí le túl go Meiríeacá. Raiceáilí í ar áit mbliadíreac Mínoirí Leoge in aice Dorton.

Níor táirí aon nómíe amáin beó a'arí Bí na coirí as tisead írteac i oírí go Dorton. Bí úaoime a bí i mDorton a raib úaoime muintíreac oíob íran roiríreac as ríe anuair éiríe úaine as íarparí an té a raib baínt aise féin vo a ríocad amaí ír a' neacáil. Ní fíor voon cé an uimíreac a bí in ra roiríreac ac veiríreac naé oíáirí aon nómíe aca beó a'arí a'arí.

PEADAR Ó DEARÁIN.

Áirí, Leitir Mealláin.

Seapmáinní na Sean-Aimíre

Tá a fíor as éiríe úaine go raib na Seapmáinní ar ceann ve na cíníreacá úaoime ba tábaíreac a táirí go oírí an Eorpaí o' túr aimpíre. Veirí lúct eoluir supb é an áit ar éirí raib ríra i n-aice le mairí Dáil asur go raib ceapcláirí Círoíe Leata faoi n-a rímaíct ar rin go oírí bupíac an líeín. Cínead an-éimíreac a bí ionnta. asur ír íomíra íomíreac a ríunne raib ar táirí 7 círoíeac a gcomhparra. asur, ar an taob eile, on mbliadain 12 ríom Círoíe go oírí veiríreac an rapa céad bliadain tarí éirí Círoíreac, b'éirí vo na Seapmáinní a oírí a coiríar ar na íomíreac a ríunne na Rómáiní oírí arí 7 arí eile. Sé Dúiríar an céad raíreac Rómáiní ar éirí leir cpaíra tuat acu a cupí fá áro-éirí 7 éirí na Rómáiní. An méro a coiríreac Dúiríar éirí Tíreirí ma ceann; ac éirí Vapíre mí-íar ar an scuro a bí véanpáí acu-ran. Dúiríreac íaríreac í scat leir na Círeiríreac 7 Árimíur. Cúiríreac cat eile ar an scéannpóirí a táirí 'na díarí ríeirín .i. ar Seppamíreac. Ac tarí éirí báir Árimíur ríarí na Rómáiní an lám i n-uacatí arí asur bí coíarí asur ímíreacáí íarí íar 7 na tuatí Seapmáinneacá on am rin anuair a'arí, a'arí go oírí go raib veiríreac le cpaíreac na Rómáiní.

Tá ré le túiríreac ar na ríealíra rin cé'n fáct ar éall muintirí na Róime i leabairí a céirí an éimíreac 7 an gíreim a bí acu ar na tíreíreac coiríreac. Ó ba léirí oíob go raib an voíman go léirí beagíreac fá n-a rímaíct 7 go raib íolamaitíar 7 maíon an voíman íarí láma aca, táirí veiríreac le n-a ngníomáiríe móra. Cáill raib ríum ra tíroirí. Ní raib aon ríogíreac ríagta ab fíulí leo cupí fá géillíreac. Ríunne raib veapmáirí ar eacatí móra a ríunríreac; ríunne raib veapmáirí ar an áilleacat 7 ar an mbíreacat a baí raib ar focat na héiríreac 7 ar an gíolíreac maíre; ar na rígníreac inntleacatíreac a cum raib féin; asur vo géillí raib vo élonnta na colla. An té éimíreacáí móimeac ar beata Néirí 7 a cuallíreac 7 ír léirí vo cé'n baí a bí ar an Rómí ran am.

Anoir, bí na Rómáiní a' túl éun voíreac maí rin ceana nuair a coiríreac raib as ímíreac na Seapmáinne. D'éirígead raíreac nó rígníreac oírí am go ham a léiríreac an fíunne leo i oíreac a loctíreac. Ac ba éuna leo! Bí Tacitíur ar ceann ve na úaoime coíra reo. Bí ré ra nSeapmáinní leirí an ríun Rómáiní 7 bí an méro rin ve mearí aise ar ríuáilíreac asur ar ío-béarí na nSeapmáinneacá sup rígníreac ré leabairí a' cupí ríor oírí, o'áirí amí Seppamíreac, (98, A.D.). Sé 'n leabairí reo an teapóirí ír cpaunne atá ar raíalí ar beata 7 nóra na rean-Seapmáinneacá.

Nuair a rígníreac Tacitíur an Seppamíreac bí na Seapmáinní as áirí na círeac atá taob coirí ven Rían. Sí ré sup ve ríeac-ionuítí an taobí túarí ven Eorpaí íar, maí,

duháirt ré, naé b'fásgaó cinead d'aoime ar
páim an domhain móir, go h-áitir ar an
d'fáic nó an áiria, a mbaile tóitear le
cúir fúta fá r'péir seimpeadta na Seap-
máinne. Ac tá ré le léigead ar eolar na
teangtaca sup séas den éirinn céatona
iad leir na Rómánaig 7 na Spéasais, na
Ceiltis 7 na Sládaí.

Tug na Seapmáinnis leo ar a mbaile
tóitear go dtí an Eorpa a teanga 7 a
seirdeam, agus ríad a coinnis le céile
iad i roinnin agus i n'roinnin. San iad ní
bead ríad i n'oon an r'píorad Seapmáinneac
a coinnéad beo. Pásgánaig a bí ionnta
agus níor glac ríad le seirdeam Cíorfa
go dtí deiréad an oéimad céad bliadain.
Ac níodar an-oilip dá n'óicéi b'péise. Sé
Tuirto an t-ainm a bí ar a n-áir-Dia; agus
ré an fear céatona a tug a ainm don d'ara
lá ra t'eadmáin ra m'Éapla, i, Tuerday.
De réir a seirdeam, bí mac as Tuirto
d'áir ainm Mannur, agus bí t'púir mac as
Mannur, agus tug ríad-ran a n-ainmneac
do t'pí-ríom-tuata na n-Seapmáinneac .i.
na hIngvaonen, na hIrcvaonen, 7 na Hei-
minonen.

O'áitig na hIngvaonen an éiríod tuair
roir an Rian 7 an Elbe. Bí oia b'péise
acu d'óid féin—Ingvar.

Ir ionainn Ingvar agus Fúja an d'an-té
Lochlannac-Seapmáinneac a tug a hainm
don aoine ra m'Éapla .i. Fúday Cíor-
eadar sup é an áit a raib Ingvar 'na
coinnúde i n-oileán a bí i n'gar d'óid 7 naé
teagad rí éuca ac uairéamnta ar cuairt.

Deir Tacitup sup é an áit a raib na
hIrcvaoner 'na scoinnúde i seapc-láir na
Seapmáinne agus na Heiminoner ra taob
tear i n'gar do Nopium. Síl seirdeam sup
é Mercurup an oia a bí as na hIrcvaoner,
ac tá ré le léigead, ar an t'rean-litirdeac
sup é Wotan an oia a bí aca—río é a
tug a ainm don t'píomad lá ra t'eadmáin
ra m'Éapla .i. Wenerday. Bí oia ar
ainm do Eremenur as na Heiminoner, 7
éiríodad go raib ré i b'folac i scoill
éiríodad na Semnoner.

Ar an t'pí tuata móra rin, bí go leór
t'ead beas mar ip léir ó'n léar-ráil acá
annreo ar an n-áir. Dá iad na Sait,
Vandalai, na Durgundianai, na Franncaig na
tuata ba t'adacaisge d'óid rin. Na céatona
bliadain tap éir an ama rin ar a b'fúlmíro
a' t'péit. Éorup na t'eadra rin a' t'oul tap
t'pí amac ar t'pí talman 7 éatála d'óid
féin. Cuair na Sait go dtí an Címea ar
t'pí, na d'íar rin do t'raicia, agus ar rin
amac don éatál 7 don Spáinn. Bí a
Vandalai ar fúarpead ar fúo na seirdeac go
t'adainis ríad go dtí an d'fáic. Cúir na
Durgundianai fúta ra deiréad i m'Dur-
gunoy. Cúir na Franncaig pómpa Sallia
na Rómánac a cúir fá r'péit 7 o'áitig leo,
7 ir arta rin a muinisead r'píodac na
Frannce. O'imtis plóo móir de na hAnglaí
7 de na Saxanaig pómpa sup d'aineadar an
Dreacain móir amac sup gabadar f'píamap
uipéi i sup cuiréadar fúta inni ip sup é
a n-ainm acá ar an seirdeac ó r'píom .i. Sariana.
O'fan an cúir eile de na t'eadra ra t'pí
a t'pústap an Seapmáinn inoiu uipéi. Sé
Deutche an t-ainm a tugap ríad o'pca féin
in a seaint féin; ac ra m'Éapla tugap an
rean-ainm Ceitceac o'pca, ré rin, Seimann.
Comurpa reat ip ciall don f'ocal Seim-
man 7 tá an f'ocal Deutche saolmar leir na
foclai, Tuirto, Tuerday.

Anoir, níor m'pce cup ríor beas a
d'eanam ar an seirdeac d'aoime a bí ip na
Seapmáinnis pul d'áir t'púiseadar a'
r'gapaó ó n-a céile agus pul d'áir m'pí-
eadar ar fúarpead t'pí an Eorpa. Tug
beirte nó t'púir de na rean-u'gair Róm-
ánaca tuaragbáil o'pca ac ré Tacitup ip
cúinne a tug cunnar o'pca ina leadar
beas, Seimann.

Má tá doinne a cúiréar r'péir i
n-irteacda na t'uat Seapmáinneac ar fead
an céad cúpla céad bliadain tap éir
Cíorfa, seoda ré móirán eolair ar an
d'pínnite rin i Durgup agus Jorpaner. Ac
ip leor linn fá láir an fáirnéir, a
tug Tacitup o'pca. Seapó acá uainn anoir

amail a fágáil don t'rean-Seapmáinneac
agus don t'píse beata a bí aise.

(Leanfar dó).

MAIRGRÉAD NÍ SÉASÓA.

Imteact Tap Lear

Mó éirí! Naé iomróa áirip agus
máirip a seirdeam an f'ocal rin—"imteact
tap lear" uaignear ar a seirdeac 7 deir
ar a n'púar. Tap aon t'ream eile cuiréam
ré go leór i seirdeam don éiréam, mar
ip tap lear a t'eadar r'píod agus plúir ar
p'leacda, 7 naé iomróa áir ar fúo panna móir
an domhain in a b'fúil cúir d'óid acu i ruan
fada i b'ead ó ná t'pínn tóitear—
a r'adadar tamall éom ceanamail rin uipéi.

Dá b'pí rin ip mian liom inrean d'í
mar coinnacéar cúir d'óid as imteact. Dá
é deiréad na b'ealtaine do bí ann, nuair
a bí fáir na t'pí i na f'eadar, na c'páinn i
n-iomlán a mblac, an f'pánn as t'oul i n-áir
ip an r'péir, agus céol binn na n-éan le
clor sac marom f'ada b'péis. Dá é reo
ar t-am den bliadain i n-áir b'áirbinn t'
óinne r'píad amac ip na p'áirceanna le
cúineadar na maróne pul dá t'píodac an
f'pánn an t'púit fionn-fúar glar de na
t'píleadar, 7 den f'eadar.

Bí na f'adaí 7 b'áir eile i mblac 7 i
seoramlac mair ra "m'baile-leacac an
bliadain reo, ac t'púir de na f'pí óga úo a
f'píodac iad go mair sac bliadain le cúir
bliadna déas, 7 a t'píomupis t'píodac an
Baile leacais d'óid féin 7 don coinnacain
i p'it na mbladanta rin, bíodar anoir
i seorann beagán laeteanca le n-a seol
iomrúo don Baile-leacac 7 a n-áir a
t'píodac ar an b'píse móir go Meirdeac
riar?

Náir é an t'púise a léiríod a beir as
imteact uainn i t'pí a n-áir 7 a mairéar
le b'pí agus r'píeadac a n'gás do cúir as
obair i t'pí coirgead!

Céar anoir do t'eanfúar f'píra t'pí-
eapad na mbuacaili seannmar reo a
bíod a' capad céol 7 a' d'áir as ceann
an b'píar sac t'píodna Domnaig ó táim
riar i n'oon.

Bí a seirdeac cáirac tagda éuca le beir a'
t'oul ar b'pí ar an r'píad lá de Meirdeam.

Ir seirdeac a bí na laeteanca as t'oul tap
anoir. Bí cúir ceana féin a' lúise go
t'pí ar t'píod na mbuacaili reo a bí ar
t'oul tap r'píle. Bíodar anoir as éirí-
neam-fuimeamail ran obair éiríod rin a
bíodar a d'eanam ar beagán luac-r'píodac
d'áir le bliadanta fada—mar bíodar
anoir a' t'oul dá fágáil i na n'áir le a
beir níor dona nó níor f'píar.

Cáiréadar anoir na r'eadmáin deiré-
amaca a' r'píodac tap ip an mbaile beas
reo ar cáiréadar ann an cúir ip a'píse
na r'píodac. Tugadar cuairt ar an maolín
cúir rin i da mbíod ríad i n-éir-
péac as m'pí agus a' d'eanam
r'píodac sac t'píodna b'péis tap
éiríodac ó'n r'píod d'óid nuair do bíod
riar a' t'adair aise do na beiríod agus do
na caoiréac dá muinntir amuis fán r'píad.
Naé iad a' t'píod céad r'píad as na t'píam
f'píodac rin i na mbíod a' r'píodac t'píodac
go haepac an t-am úo, 7 an ceann báiré
i n-áir t'píodac agus as ar buileadar
nó báiré éom m'pí rin. Ah! náir móir an
t'púise go r'adadar anoir ar t'pí é fágáil i na
n'áir do go mbead lúo a n'gás imtisge
uata i t'píodac coirgead; reat b'píodac 7
go b'píat!

An céad lá eile, éiríodac leó éom
f'píse a b'píamín beas reol leir an
seirdeac deiréad a t'adair ar an r'píle glar,
súit, glar a bí t'píodac an Baile-leacais,
agus an b'píodac reoldeiréac do baint
ar an b'píamín rin i n-áir cáiréadar móirán
laeteanca b'péis as i'píodac ar an b'píse
reo. Náir é a seirdeac a bí b'píse 7 iad
a' reolac ran rean-córan céatona i n-áir
reolac go m'pí 7 naé raib r'píle aca
reolac go deo na n'píodac arí!

Sead anoir nuair a éiríodac buacaili

an baile as ceann an b'píar sac t'píodna
mar ba gnáac bíodar b'píodac ar cúma
eicín i n'gan-fíor d'óid féin. Ná habpíam
deiréad ríad bíod cúma as imteact t'píodac.
Céirí iongnad 7 na coirgeadac t'píre reo
a bí as imteact uata. Saolpéa go raib
cion anoir ar na buacaili reo a bí le
himteact as muinntir an baile tap amail,
agus ar n'píod bí, mar ní haipísear coirgear
an tobair nó go t'píodac ré, 7 mar an
seirdeac ní bíonn fíor an ann nó ar
óganais r'píodac na go n-imtisgeam
riar.

Ar marom Dia Domnaig an lá pul dá
raib ríad le n-imteact éiríodac leóda a
seirdeac r'píar 7 tug an cúir deiréad ar a
seirdeac d'aoime muinnteara a bí cúpla nile
bealac uata. T'píodna tap éiríodac
d'óid, r'píadac na t'píse coirgear
ran mbaile-leacac le r'píar ip beannac
fágáil as na rean-n'aoime naé raib i n'oon
r'píad amac 7 naé raib r'píle aca le na
b'píodac arí go deo, mar dá b'píodac ríad
arí féin bead na rean-coirgear reo
imtisge fán b'píod. Naé beas an t-iongnad
go raib b'píodac t'píodac agus caú móir i
na n'áir as na rean-n'aoime reo a bí a
b'píodac as imteact ó na t'pínn tóitear i
t'pí a n-áir agus a mairéar 7 éom séar
7 t'píodac ran mbaile éom r'píodac na
t'pí do coinnéad beo. Agus naé iad an
t'pí ce'n cáiréamaint don t'pí plúir a
hóise a beir as imteact tap r'píle, reat 7
na m'píle m'píle tap r'píle! T'píodna deiré-
amaca, éiríodac óganais an baile agus na
rean n'aoime an méir aca a bí i n'oon a
t'píodac i t'píse na muinntir a bí le
n'imteact 7 cáiréadar an o'pca go
r'píodac naé as fágáil d'píar agus a'
t'píamín r'píar agus nuair a éanad t'píre
eicín an t-amrín rin ann a b'fúil na f'píodac:

"Naé móir a seirdeac bean i n'áir p'píre
Má coirtear é a n-áir a m'píar,
ip a b'píodac f'píodac lúamap láir
as t'oul tap r'píle ip naé b'píodac coirgead!"

Naé ar an máirí b'píodac do bailead na
t'píodac, mar naé mair a t'píod na f'píodac rin
na buacaili reo a bí as imteact, 7 náir
iad do bí fíor do go leór dá n'píodac
tap r'píle, mar go leór aca náir cuiréad go
luac i seirdeac ann, t'píodac a mbun gnóda
ann 7 dá b'pí rin bí ar cáiréamaint ó na
t'pí tóitear go héas.

Le b'píodac an lae éiríodac t'píodac na himpíse
iad féin, 7 éiríodac lúamap agus t'píodac r'píar ip
beannac as a seirdeac t'píre as a n-áir
agus as a máirí agus as an t'eadac coirgead
rin in ar h'píodac 7 in ar t'píodac iad agus
gluairéadar cúir r'píodac na t'píodac.

Ar an mbealac b'píodac na maróne
a' canad a céol binn mar bead ré dá
seirdeac.

Ar a hoct a éolac bí an t'píodac as fágáil
an r'píodac ann ip b'píodac d'óid an r'píar
deiréad a fágáil as na coirgeadac a éanad
leó go r'píodac na t'píodac. Náir é
r'píodac Oirín leir an b'píodac é a' t'oul
go t'pí-na-hóise d'ó. Cúir an t'píodac cúpla
r'píodac no olagón d'píodac arí agus bí
r'píodac ar amairé. Com f'píodac agus
t'píodac na himpíodac bí ríad a' b'píodac
riar ar a mblín tóitear no sup leas ré
ar a r'píle mar éo! Cúpla lá i na d'íar
rin agus bíodar a' t'píodac na f'píodac
móiréar ríad go Meirdeac agus a' fágáil
éiréam i na n'áir fá b'píodac!

Lon b'pí.

ÉADAC SADEALAC ar f'eadar le

FAGÁIL Ó

PROINSIAS MAC DONNCAODA 7 A COM,

: : 1 n'píamín. : :

—O—

A cúir t'píodac i seorannac le t'píodac

na h'píodac a cúir 'un cinn. . . .

Amhrán na Cruaice

Nuair a rmaoinisim ar fáil uaim riar i an Cruaice

Díonn mo éiríde iriúg dá lagú 7 m' aigne dá bpeit uaim

Níl na daoine mar ir cleaácaé linn riamhail ná fuairc

Ac mar taobán de glar-uair gearrta le tuais.

Dá bfeadainn a fearaí nó go nsoiréad an cuac

D'fíllim a baile nó go nsoanainn mo cuairc

Ac com beag le umharéad do'n eaglaí 7 do teampall na Róim

Ní treisfaimn-re mupuis ná doibneap na scuan.

Ceao plán uuit a mupuis asur go haoibneap na scuan

Asur na pléibte bpeas fada atá ó deap 7 ó tuaró

So mba binne liom a poilleac a beaó riubal ar an tráig

Ná an flúit asur an feroit an taob reo den clár.

Ní feroit i a ceannaé asur níor díolaó an rhuam

Eipe uilg nac nglacann i na éipe a tabairc uaim

Si an peult i ó flaitcar an trác a teirdeamuró eun ruam

'Sur go bfuil na crainn a' riteaó meala sac taob ví ó tuaró.

An Sagart Dán Ó Gallcobaí a táimis abailc ar cuairc go bun na Cruaice nuair a bí ré in a mac léiginn. Nuair a bí ré as imteacé, táimis cumha air asur rinne ré an t-amhrán reo.

Tá ceól an amhrán reo in Petre'r Complete Collection—"Ir fada riar i an Cruaice."

míceál ó tiománáirde,
do rshíob ríor é.
seán ó lonáin,
a cuip irceac é.

Cá bfuil?

Cá bfuil an bainne a bí ra scuinnéis reo?
D'ól an cat é?

Cá bfuil an cat?
Tá ré faoi'n rop!

Cá bfuil an rop?
Dóig an teine é!

Cá bfuil an teine?
Múc an adainn í!

Cá bfuil an adainn?
Toir an t-aer asur an talam 'n-ait a rnaímann an sé asur an laca.

Aclaióeacé píce.

Tóis do rpice ar báir do rpáige
Ar rin go oí do bára
Cor máit riar ceann eile amair
Dean ar t'asair asur ráit é.

A' caint ar olainn asur a rúil e plúit.
S. Ó hÓsáin.

"Fáinne an lae."

Páipear oiríseamail Connrad na Saebúige
Má'r Saebéal tá, ceannuig asur léis sac
reacéam é.

Síontús: (le n-foc roim ré)

bluam 10/10.
leat-blúam 5/5.
Ráite 2/9.
leatánac do macaib léiginn ann sac
reacéam. Téarmaí rpeirialta do
Craobaca, Coláirí, Scoileanna.

an bainisteoir,
25, Ceannós Darnell,
at cliat.

Ceacá Sgoile

SEANCAS na heireann.

RANG IV.

CORMAC MAC AIRC.

[Ní móir do'n múinteoir an rseal a innrean i nSaebúige fimpil mar atá ré i "nSeair-Sair," nó i "Sár-Laocha Saebéal." Cuiread ré ceirteanna annrin asur cuiread ré na freasraí, i bfuirm punne, ar an sclár duib:]

CEISTEANNA:—

Cé air a bfuil cur ríor ra rseal reo? Céaro é an ríor uime a bí ann? Cé ann ar cuip ré punn? Ar rshíob ré féin aon leabair. Céaro atá le fáil in an leabair rin. Cé an t-ainm atá ar an leabair? Cá raib Cormac 'na comnuiré? Cá bfuil Teamair? Cá bfuil Connrae na Míre? Cá bfuil Cúige Laigean? Céaro bí as Cormac i nTeamair. Céaro bíor ar riubal as an bfeir? Cé 'n éaoi a raib an tír ran am rin? Céaro a tápla do Cormac? An éreio ré i nDia? Céaro a tápla do annrin? Cá cuiread é? Cá bfuil Ror na Ríog? Tunge ar cuiread i Ror na Ríog é?

SUIM AR AN SCLÁR DUIB:—

Da é Cormac mac Airc an t-áir-Rí ba mó éail dá raib i nEirinn ra trean-aimpí. Cuip ré punn móir i n-oiréacáir asur i léigean. Sgíob ré féin leabair dá mac. Tá teasars asur deas-comairle do iugte ra leabair rin. Bí pálar an-bpeas as Cormac i nTeamair. Bíor feir ar riubal sac bliadain fá Samain i nTeamair ran aimpí rin, le haíaró gnocha asur oligte na tíre a focraí. Bí éipe an-cumacéac le n-a linn, asur bí arim bpeas aige—Fianna Éireann—leir an tír a éoraint. Caill Cormac raóare a leat-fála, asur b'éigín do éirge ar beir i na áir Rí annrin. Deirtear gur éreio ré i nDia pul a bfuair ré báir, asur go ntearma na traidíe eargainí air. Taéacá é lá asur é as ite bpeadain. Cuiread é i Ror na Ríog.

SSEAL LE HAÍARÓ TRÁCTAIS.

- (i.) Innir an rseal éreio ríor ar oír.
- (ii.) Cuip glac ceirteann le ríor fáil ar cuig na páirí é.
- (iii.) Innir an rseal éreio ríor air,
- (iv.) Iarr ar uime de na páirí é innrean,
- (v.) Ceirtní air asur ar na freasraí uéan an rseal.

AN SSEAL.

- (i.) Bí fear ann uair amáin asur bí ré a teacé abailc ón riopa asur péipe brós ceannuigte aige. Bí na bróga faoi n-a arsaill aige, asur bí ré cor-noctuigte. Bí ré a' riubal leir mar rin ar fead tamail. Sa veiread, buail ré a cor i n-asairó cloice a bí ar an mbótar, asur gearr ré go millteac í. Bí ré a' lúbarnaigil leir an bpéim, ac nuair bí ré i nroon labartha, cummíis ré ar féin, asur duabairc ré go deasghóreac: "Míle buiréacáir le Dia nac raib mo bróga oim nó beaó na puir péadca ionnta."
- (ii.) Ceirtní. Cé air bfuil cur ríor ra rseal ro? Cá raib ré a' uil. Céaro bí aige? Cá raib na bróga aige? Raib bróga air? Cén éaoi raib ré? (Cornoctuigte). Bfuil cura cornoctuigte? Bfuil aon uime ra raib cornoctuigte. Céaro tápla do ra veiread? Cá raib an éloc. Ar sornuigearó é? Céaro bí ré a uéanam leir an bpéim? Nuair fuair ré bpeac céaro punne ré? Asur céaro duabairc ré? Cé'n éaoi ar duabairc ré é? An uime céillíre bí ann? Cá bfuil uuit? Ar buail cura do cor amáin i n-asairó cloice? Ar sornuigearó tá!

[Bíor píctiúir asur ar an sclár duib]

asur uéan úráio de ra sceirtní ro, le puatá a uéanam róléir.]

(iii.) Innir an rseal éreio ríor air san aon cur irceac air.

(iv.) Iarr ar uime de na páirí é innrean.

(v.) Ceirtní air iad, asur cuip na freasraí ar an sclár duib i bfuirm an rseal.

[Nóta: Tis leir na páirí an rseal a rshíob i bfuirm ceacá cumatóireacá annrin.]

"BREATHAC."

na Saebúil.

Mo náire ríó a Saebéala,
Ir sup ríó-re tosa na tíre,
A' tpoio ir a' taéacá a éile,
Asur éipe doct dá daoraó.

Mo náire air an éleir,
A fuair ó Dia an fíunne,
Fanann ríao a' fécacá,
Asur rsoct na nSaebéal dá nóbíre.

Mo éreac ir mo éruas na tréim-fíir,
A tuir ar ron na raóirre,
Ir a mácair éreacá a tréigearó,
A' fulaig fíor fá daóirre.

Sé mo léan, a Dia, o' aon m'ac,
A o'fulaig pianta ir céaraó,
Ir éar éir ar ríó ré o'órfuill,
Tá buairde fíor ar éirinn.

míceál ó cléiríis áta cliat.

LEADRA NUA.

Deacá féin-sgríobinn naomh
TREASA. An t-á. Benevict do rshíob.
Siúraa lúgaró naomta Conlre-Mac a
o'foillíis. 6/-a luac.

CUSAIO DÚR SCUIO ARACAS DO'N

Cumann Saebéalac is fearr

an cumann idernac insiúraa

teó.

i n-asairó toiteáin asur coitcinné.

Píom-Oiríis—48 7 49 SRÁIO AN DÁMA.

at cliat.

ná polasaite is iomláine le

raíad.

seáinm nó eacra mic mif-
rialta. (An Seabac do Sgíob) 1/3

más ealta éadair. (Caillín Nic

Sabann) 90.

mian a croide. (Páorais Ós Ó

Conaire) 2/6

an tobair naomta: DRÁMA DO

páirí. (Seaplot Ní Dúnlam) 90.

tuaim inbeir. (Míceál Ó Mupéu 1/-

Ríseacé de. (Míceál Ó Mupéu ... 1/-

máire ní raíallais,

Díolcáir leabair,

87, Sp. Uac. Na Dúpreóige,

at cliat.

Níl aon triopa in n-éirí a bfuil nfor mó
eapraide Saebéalac: raíad ann ná as

A. MOON, TECRANTA.

A díolac cultaí fearr, naca. ban 7 sac aon

croic éadais feilear o'fe. bean, nó

páirre.

PÍORÍONTA EGLINTON, i n-aillm.

SAORSTAT EIREANN.

ACHT FREASTAIL SCOILE, 1926.

(School Attendance Act, 1926).

Fuagrath do Thuismitheoiribh.

TA AN t-ACHT

FREASTAIL SCOILE

I bhFEIDHM ANOIS.

Is éigean do thuismitheoiribh a thabhairt fá ndeara dá gelainn atá idir a sé agus a ceithre blianna déag d'aois freastal ar scoil náisiúnta nó scoil oiriúnach eile gach lá a bhéas an scoil ar oscailt i geomhair gnáth-theagaise muna mbí cúis réasúnach le h-íad a bheith as láthair.

PIONOSA TAR EIS CIONNTAITHE.

An Chéad Chionnta—Fíneáil nach rachaidh thar fiche scilling.

An Dara Cionnta—Fíneáil nach rachaidh thar dá fhichid scilling nó an leanbh do chur go Scoil Saothair nó do chur fá chúram gaoil nó duine oiriúnaigh eile.

AN ROINN OIDEACHAIS,
BAILE ATHA CLIATH,

78/H.4732.

Eanáir, 1927.

W.H.Co.

AS SIOPA.

É. Uí NEACHTAÍN 7 A
CLAINNE MAC
TÁ

buaio connacta maidir
le tiorzán 7 inntréad
tíge, uirlir de cuile
cineál, ball acraí, spéir,
7 eile.

SRÁIO NA SIOPAÍ, SAILLIM.

Céin-réat: Ó Neachtain, Saillim.

Ó cuimín 7 ó sreanaí,

is sráio na siopaí,

1 nSaillim.

Cumann URNUDAIS CATHAC
BAILE ÁTA CLIAÍ.

4 SRÁIO UACTARAC UÍ CONAILL,
1 mbaile ÁTA CLIAÍ.

Comh dainsean le Cairéal na Rios,
Comh Saebéalac le Teamair na Urmair
Comh teann le don pléir inr an ghré
Cumann URNUDAIR CATHAC ÁT CLIAÍ.
Connigmuir i néirinn an t-airgead,
Díor as Seán buide mar a b'ear,
Agur beir an t-áor oiminn fearca,
Ac ciall a beir agaimn araon.

ÁN DÉAN FAILLIÚ SA SCUIS

Tá an tae ir ir fearr i gConnacta 7 go leor
neite eile acá maectanac le fágáil i r'otie

Monica níc Donncaí,

SRÁIO ÁRO NA SAILLIME.

SSÉAL ANAMA

beata féin-Sgríobinn n.

Treapa

A luac—6/-.

Teamair ar leit do r'olacáa agur do
Coláirce, ac r'gríob as

"IRISH HOMETOWN" OFFICE,
50 Spáio na Mainirtreac,
Baile ÁTA CLIAÍ;

nó as

Siúraa Luíarí naomíca,
Comite Mága.

TÁ

AN ŠAOT ANIAR

A r'gríob

Tomár Ó Máille.

Le fágáil ó
COMLUCT OIDEACHAIS NA
NÉIREANN.

Tm r'gilleaca acá anoir air.

Duine ar bit a ucearcuigeann "An
Stoc 7 An Cearnós" uairí, nó ar mair leir
fuaírad a cur ann, r'gríobas ré as an
mbainirceoir i.

TOMÁS OIOLÚN,

Coláirce na h-olrcoile,
1 nSaillim.

MAC DATÓ

Innrean nua ar an rean-r'géal a cus

TOMÁS Ó MÁILLE.

Fá réir anoir agur le fáil ó

COMLUCT OIDEACHAIS NA NÉIREANN.

89 Spáio an Talbóirí,
Baile ÁTA CLIAÍ.

Scilling acá air.

Gríob an bporca - - 3/- ra mbliadain.

" " " - - 1/6 ra leicbliadain.

Maidir le gac áobair r'gríobca a ceirdear
ra b'páiréar cuircear r'géalac as

TOMÁS Ó MÁILLE,

Coláirce na h-olrcoile,
1 nSaillim.

AN STOC 7 AN CEARNÓS

FEABRÁ, 1927.

Tír na hÓige

Tá dá óream a bfuil an Šaevilge go mór
ina t'cuilleamar, i. an t-aoir ós leir an
teangair a cionneál ar ašair, 7 na rean-
uaine le Šaevilge mair a tabairt uoir.
Tá mair mair u'réaca a' t'igéact cugaimn
ó uaine acá i n-oirb'ear a bfuil teangair
mair Šlan acu. Du mair linn curu ir mó
ná tá a beir a' t'igéact irteac ó Šarúir
óša.

Ac ná ceaptar go bfuilmuro a' uéanam
u'eamair o'ctu. Tá r'inn columhan amáin,
nó b'féirir leatanae uen páiréar a fágáil
fútu, agur tá r'ul agaimn le uaine a beir
agaimn an m'í reo cugaimn, an uéanfar
f'earcal o'ctu. Má r'gríobann malraíš
r'goile leirceaca u'eara, teactmair
cugaimn ar áobair cainte ar bit nac bfuil
púš-caitte ceana, f'eaefamair le n-a scur
ra Stoc 7 Cearnós.

Cuaidín bárr na tsleibe

Tá cuaidín ar bárr an tsleibe
Nac lágad an féirín i lé meallad
Carreamar an oróce aréir léirí
Ir deamán ar féaromair aríam a tabairt
abailé.

Cuadomair de toil a céile
A' déanamh píobóis go teac a trasaire.
Bí an t-airgead pórtá asam go haon-
písin-véas
Ir náir lágad ab éigean dúinn tríall abailé.

Ní oo fígeadúir, na oo ghearaide brós
A tus mire gráó nam, ná tairneam
Ac go buacailín na ghuaise báine.
Or é náir fágad aríam an baile.

Ir íreal liom oo guailí
Asur ir úaral liom oo fearam
Ó a veire liom oo éilín oual-fionn
Sé mo truaas san tú ra mbaile.

Tá oo éilín mar an ómra ann,
Asur a póir-béilín meala
Ir deamán a léar d'áir na bóirí móra
As na veóra oo mo dállaó.

Ir nac trom brónac a éir mire
An Dóinnac reo éairí tairann
A' rmaoinead ar mo míle ríóirín
A bíor i scóinníre oo mo meallad.

D'fupuro aine dómra, a éluaride
An lá úrag i n-ar fuargail tú mo geara
Ir óa tóigá liomra a' bainnt na luaitheann
Ir go mbead na buair agaim a' tigeact
abailé.

Ir truaas san mé i nSlán (SCLuam?)
Ceapócan
Nó go háro or cionn sac baile.
I n-áit a bheicinn-re mo míle ríóirín
Sac don trachóna, ir aríre ar marom.

Ó Máirín Ó Flaitheartaí ar Cill a'
Soill, Baile an Cláir a fuair mé an t-áirán
reo.

Uiam ó mainín.

seán ó héilíre.

Do buail fear ar' ainn oo Seán Ó
héilíre ar Baile Loé Riabac irteac i vteac
uair, nuair a bí muintir an tige as ite a
scota. Níor cuiread fáilte roime. Táimís
toct feirge ar an tume boct asur tubairt:

"A Seán Uí Éilíre ir vitéilíre an tume
tú
'S móir é oo tóir asur ir san don uirge
tú

Ac ó tairraing tú irteac, i sclair na
tubairt
Dearuiseamuro irteac i mears na
cirtveacta."

S. Ó hÓsáin.

teac na holla

SRÁIO NA SIOPAÍ,
i nGAILLIM.

Cuirig le déantár na | Cultar ó 70/-
héiréann 7 rábáil airgead. | 50 ocl 130/-

TEAC DOITVEACTA

Ait teactmar le haig Laetanta

uí mONSAÍN

CÁRNA.

raoire. Tá comgar peoltóirveacta.
háirveacta 7 ríamha ann. Iar-
aireact locta 7 farrige ann. Tá
sofa Saerúige as 'cuile duine ra
teac.

leabha Connactaca

Ir i an faillige atácar a déanamh i
nSaerúige Connacta i ríolactaib Connacta
an t-áirán ir mó le nac bfuil Saerúigeoirí
Connacta as cur ruime mar ir cóir pan
teangair. Leabha Muimneaca atá i n-áiríro
i móran de na ríolactaib rin cé sup ab i
canamaint Connacta a labhar tuirmí-
ceoirí na bpáirí. Ní le tóoc-meap ar
Saerúige na Muimneac aoirim rin. Tá
meap móir asam uirí pan áit a mbaó ceap
oi a veit .i. i gCúige Muimneac. Tá níor mo
céille as Muimnís ná tá agaimne asur
baineann ríao féiríom ar a seuro leabhar
féin le haigair na bpáirí. Sin é an ceap.
Má muintear canamaint éomígeac i
ríol, ní bíonn na rean-uaoime páirta leir
na fuameanna asur leir na leaganaca
cainnte a túsar na páirí abailé ón ríol.
Veir ríao sup ab i "Saerúige na leabhar"
i, sup ab i "an Saerúige nua" i, ghl.,
asur bíonn cogs ar éainnt Saerúige roir
iao asur an t-aor ós.

Tá dá áiríar leir an bfaillige reo i
nSaerúige Connacta. (1) A bfuil de
Muimnís as teagars ríolte i gConnac-
taib; 7 (2) earbair eolair veit as curo ve
na hoirí ar an vifirveact roir na canamna.
Slacann ríao ríuo le don leabhar veap a
cuirear tairtealairé gnoct i na lámhaib.

Tá ré beapcuigte anoir as Dáil Connact
liorpa ve na leabha Connactaca ata
feileamnac oo ríolacta asur atá fá élo
a éur amac cuig sac ríol i gConnactaib
asur a iarrair ar na muinteoirí úráro a
véanamh bíor. Cuirear an liorpa pan
"Stoc" feirim.

Tá leabha i nSaerúige Connacta ríolácta
as na uaoime tá ra liorpa reo tíor asur
tácar dá iarrair oirá ríolácta cuig ríolá
Ó Datoraité, an Druim Bán, Déal áta
háimnar, Co. Muig Eó, má'r mian leobta
a seuro leabhar a veit ar an liorpa asur
iao a veit coiteanac ar a seuro ven
cortar p'íoc. Seobtar meapcáin ar
cortar na élóveirveacta, ríampá, ghl. Má
tá ainn don uiríar veapmarcta, baó éoir
oo ríolácta cuig ríolá.

Seo iao an hugóir ar ar bfeiríom liom
cuimneam. Tá curo aca marb, farríor, ac
tis le n-a n-oiríur ríolácta:—

An t-áiríar-eapbos Mac Éil (Teagars
Cíorparáre); An Cpaoríin; Páirpaic Mac
Páirar; An Canóim Uilic ve Dúirca;
Páirpaic Ó Conaire; Páirpaic Ós Ó
Conaire; Míceál Ó Máille; An Dr. Tomár
Ó Máille; Míceál Dpeactnac; An Dr.
Seagán P. Mac Éirí; Seagán Mac héir-
mís; Míceál Ó Cléirí; Páirpaic Ó Dom-
nalláin; Eoin Ó Neactáin; Tomár Ó Com-
éanainn; Seán Mac Siollarnáct; Tomár Ó
Ragallais; An t-áiríar S. Ó Ragallais;
Seagán Ó Ruabáin; Míceál Mac Éirí;
Domnall Ó Focartais; An t-áiríar Tomár
Ó Ceallais; Míceál Ó Maoláin;
An t-áiríar Druim Ó Cpuocáin;
An Dr. Ó Flaitheartaí; Peapar Ó
Catáin; Séamur Ó Mupéaró; An t-áiríar Ó
héalúigte; Míceál Ó Tiománaig; An
t-áiríar Páirpaic Mac Aorá; An Dr. Ó
Domnalláin; An Dr. Tomár Mac Dom-
nall; Una Ní Farríveallais; Dean Míic
Cíorvealá; An Dr. Mac Cíorvealá; An
t-áiríar Ó Veirín; An Dr. Séamur Ó
Veirín; An t-áiríar Mac Amalair; Colm Ó
Saorá; Colm a' Vairí (P. Ó Domnalláin);
Peapar Ó Dipeáin; Seagán Dpeactnac; —
Ó Moirpáin (Cíiríe); — Ó Veirín (Cíiríe);
Cairlín Míic Sabann; Féilimíro Páirpaic; —
Mac Aorá; Cíorparáir Ó Ragallais; Leon
Ó Cinnéire; "Colm na Sgoile"; An
t-áiríar Venovict; An t-áiríar Ó Fágáin;
Seorán Ó Cléirí; Séamur Ó Maoláin;
Peapar Ó Meapáin; An buacailín Dúiré;
Conal Ceapnac; Tomár Ó Flanngaile; S.
Ó Fallamhán, O.S.; Tomár Ó Colmáin,
An t-áiríar Vairtear Mac Connactáin.

Ir vóca sup le foillígeoirí asur le
Connar na Saerúige curo ve leabha na
n-uaoime rin asur, má'r ead, baó éoir

úoirí-rean feir ríolácta cuig ríolá.

"Táiríuigíro ar gcanamaint vinn ón
mbár, a Connactais, asur leis dom coiráo
50 ráim," arpa

Tairíobse Dubaltais Míic Fírbísíis.

An Capúr

Bí fear ar' ainn oo Ciapagán oo
éomíuig i gCláir na Saillíne (.i. Baile a'
Cláir) bí 'n a páirí cloice. O'fionn áirán a
baint ar oo goir tume éirín a capúr uairí.
Sé Calbac an t-áiríar a bí as an gCiapagánac
ar a capúr asur Róiré ar a liadán. Mar
leanar an t-áiríar oo éuinac an tume.

A Calbaig éairíre (éairíre) mo éirí céao
plán leat,

Duarta éairíre a v'fás tú mé
A' teact an Capúis, an céao lá Máirca,
'S a Muiré Máircaí cao a véanfar mé?

Bíor fuatnac gear fúinn a' raotrá uáige
Bíor coróin ra lo dúinn fatarí 'r feoil.
Ó fuatvigeat uaim-re mo Calbac éairíreac
Ir gearr an bár uaim 'r ní veirí mé beó.

'S oic a éruuig mé bliadain ra trát reo
Nac bfuairéar i n-áit éirín oo leabhar (a)
Eoin (leabhar fúim?)

Dá gcaillinn capall le mo Calbac éairíreac
Ba míle b'feairí é ná a meárcáin óir.

Sé véanfar capúis ar "rquape" mar vóirle
'S véanfar "eavertone" com mín le cláir
Má ré fionnveara tus uaim, nó an ríogúiré
é

Fuill a seoiríre amuir ar caob éruic meárcá.

Tá buacail pobuil i nOrán Míor
Sé an fear ir cóirpa faoi véal an veir
Véanfar reanmóir lá raoiré 'r Domnais
A dainfead veorí ó fúil muinteir.

Cuairí re anonn faoi véin an pára
Sup slac ré ar a trátá veit i neaglaíre
Dé.

Cuirre ré mallaactaí anall ón Róim
Ar an ríogáiré a tus uaim é.

Sgíroirpa mé leiríre go Capnán Eomín
Cuig an leomín, an t-áiríar Druim
Mar ir coileán fíor-éon é tá ar mian a
tóruigeact
Lá raoiré 'r Domnais 'r nac nveanfar
bréas.

Aimíre faoiríin' véantair leoirí-ghíom
I seuro na comarpan a téirvear ar rírae
Má cuireann ré Calbacín 'noir ar fágail
dom

Deat coróin 'r an ráite oo le haigair tae.
S. Ó hÓsáin.

Du fearc dá sac Saerúigeoir i mBaile
áta Cliaí san aon arán oo éeannac
ac

Aran

Cinneide

an t-ARÁN IS FEARR DÁ NDEANTAR.

124 50 ocl 131 SRÁIO PÁRNEILL

ASUR

DACUS NAOMH PÁDRAIS,

baile áta cliaí.

Sután—3141.

Seán Ó Réagáin, an Sairsiúeac

Inn an am a raib Pionra Aitúr agus a daoiné i na maclaí a Connacá, bí feilméara i tTír Fiaclaí a raib rubrtaint mór aise. Bí ré éis bliadhna ficeao pórtá rú má raib don tuine cloinne aise. Rusaó mac uó ar a réamh bliadhna ficeao agus éis ré Seán mar ainm aip. Tós ré é so prianneac ina péata so raib ré in' aoir ceitche nibliadhna véas. Cuip ré 'n rsoile é so Tír Eošan ceitche bliadhna, agus táimis ré abailé cuise ina péata san múnaró. Bí ré mí-maíalta, maíamail, saí-aíreac san maíal san rmaet. Sáruis ar a áair a ceannraet, agus éis ré ceao a éinn uó mar éis an tincéar don apal.

Inn an céadna, bí faclaí i gCoip-Sliab a raib a ápur véanta i Las Máom Uí Ceallaig. Bí ré oet uipóige véas ar aipre, ceitche plata ar leitneac toinaitte agus a cumpraíeac ar láirreac. Bí ré ar cumre. Siublaó ré éip na pléibte, ceangluígead ré leat-uipin maraí táne ar a bápta agus ceann ar saé don gualann aise agus pnamhó ré éun a ápur féin leir an ualaé.

Dánuis ré pléibte baile éuaró, loipur, agus pléibte na Daile ar beiróis. Ceann an t-ocpar ar veiréad leir an bpatac agus tinnuís ré a áair ar Tír Amalgaró. Táimis ré anuar áit na mDrocaí, Muig gCoill, Muig an Iapainn, éip an gCárpúac so uáimis ré éom fáda leir an Loán Dán. Cuairé ré ar an taob éli éip énoc fáinoet agus ar rin so hálte Deap, aniar an Céire agus éis ré a ápur i ngleann an Iolra (Iolra) agus o'fan ré annpin ar feao míora as íte agus a' marbaó poime.

Ar rin éuaró ré so baile a' Cairil, rior as pórt na hálte, éom fáda le Dún Pádraic agus Rát Tocáin. Suiré ré rior an uipó na hálte agus rsoir an Cairil uaróe, agus tá ainm ar an áit so fóill "Léim an Fip Móir." O'méis leir ar áairó éom fáda le Rát Liocáin anonn so Fó-Coill, ar rin so Cill-Coimín as an Maísean, aníor so Tóin Ré hálthe ar rin tTír Liadóin, Máis a' Samna, éip an Abainn Móir, agus irceac so Paráirte Cioir Maol Fíona.

Siubail ré an gleann Móir, Fócair, an Cnoc Dán, Fraicín agus Cluam an Muilinn. Cuairé ré tarna Abainn na Daile éom fáda le Innir Sgúda, ar rin so Caorannán agus éom fáda leir an áit a uicstair an Ceatpama Leatán aip; acá ré anoir i na Ceatpamain Caol.

O'ionnpuis ré an Cnoc éom fáda leir an las a uicstair "Las an Siopáin Dám" aip ar an taob ó éuaró de Néifinn agus pinne ré ápur uó féin annpin.

Bí faicéir mór ar Muinnir Tír Fiaclaí so raib an faclaí as tappainc opca. Réiróis mac an feilméora Seán Ó Réagáin le cluice a féacaint leir. Fuair ré pioctóir, fluaró, áaire péirce lannvéar uipéa agus ráipéar agus éip ré rtoir beata irceac i mála agus éuaró ré ar éuairis an faclaí.

Nuair a éuaró ré éom fáda le Cioir Maol Fíona, fuair ré fáiméir sup éinn tuis ré a áair ar Néifinn. Lean Seán Ó Réagáin capán an faclaí. O'fupair áitne uó é. Céiréad ré reat plata de 'éinte éirceim uá uicstair ré—an faclaí. Lean ré uó so nveacáiró ré faoi neapa leir míle uá ápur. Cuairé ré rior in' an áit agus éar ré é féin irceac i gceann de na piúncá agus é a' véanam a rsipte, agus éit ré i n-a éoláó.

Tóiré ré a' bpuonglóiréac agus píl ré so raib an faclaí a' teac uá íte. Léim ré ruar agus pnam ré ruar ar an áiró a bí ar áairó ápur an faclaí. Cuata ré é a' rianpáircaí agus éluinpeá é tTír míle ón áit. "Ní trác uá feallige é," áubairt Seán. "Tá ré i n-am agam uil i gceinn oipre."

Capt ré poll uá éipóis ficeao ar fao, oet uipóis véas ar leitneac agus veiré

uipóis ar uipneac. O'fatuis ré é le maró, luacáir, fhaoc, agus áit ré pinne uen móin agus uen saimeam op a éinn so nveapna ré é ar cumpraíeac éit eile uen talam. Bí ré rin éipónuigte aise le héirge an lae. Seap Seán as ceann an puill agus féiró ré éom láiróir agus o'féao ré.

O'uiris an faclaí agus táimis ré cuise a' beicpaoi mar beao toinpeac.

Nuair a éonnaic an faclaí Seán, áubairt ré leir—"A feiríre, véanfa mé anlann ar mo bpeicpáirca uíot."

Ní raib an focal ar éigin ar a beal nuair éit ré ar áairó irceac in' an bpoli.

Rit Seán Ó Réagáin ruar so boip an puill agus fáir ré an pioctóir i gcúl éinn an faclaí éom fáda leir an scoir.

Cuip an faclaí ruar a lám agus ruar ré ar coir na pioctóir, leir an tappainc a éis ré uó, tappainc an faclaí blaors a éinn uó féin. O'ionnpuis Seán Ó Réagáin leir an ráipéar é as bun na cluairé sup tappainc ré a éit fóla. Nuair a fuair ré an faclaí maró o'ionnpuis ré abailé so Tír Fiaclaí, agus nuair éuala Pionra Aitúr faoi báir an faclaí éip ré rior ar Seán agus éis ré uair mór uó agus áubairt ré so mbuó é Seán Ó Réagáin an Sairsiúeac ab feair i néifinn.

Sgriobair rior an rseal reo ó Antoine Macdóda Rát Coill faoi bun Néifinn i mbliadhna 1902. Ir fáda an lá caillte é so nveana Dia trócaire aip.

miceál ó tiománaíre,

(Faoi Láair) 18, Ceapnós Naomh Caitlín,
An Cloé Leatán, U'á Cliaí.

hata a soiréad.

Bí mé lá breas gréine
'S mé a' teac abailé ón tobar
Sín mé i ngleannán pléibte
A' rúil le néall a éoláó
O'fan mé annpin i m'áonraic
Sup veairnó uip-ra uócar
Sup boipruigead mé ar m'éirceac
O'uirpáiró mo leat-punt olta.

A beul ó Dún na Móna
So hórán Mór 'r so Sallim
Sagairt na Craice (1) báine
Agus bráirte báir a Calta
Cuipum in uó éuaró ra toir iao
Sae beatac geairt ir fáda
Uipíorún baile an Roba
A éipéócar mé uó leabairó.

Bacac éitac, éipóigte
So raib ré éuar ar báir
Cuipum galra lób ar
Sín 'r an fiabair creatac
So bpeice mé an rópa
Faoi n-a rsois 'r é 'ppearó
I n'fionn uá éipam
So raib an toiré a soir mo hata.

Báiréar Ó Cinnéire uó éum é. Uó soir uine éigin a hata uair agus é a' véanam an tuair as tobar. Máirpéac-Cnoc-Muairé, i n-aice baile tuama, Connac Sallime.

an caisleán maol.

Cairleán Maol san aol san Iapann
Ir máis táimis mé áiam ann
Ir mall gráin 'r áro saot ann
San áipre léim luice de báir ann.

Máiré Funnreac uó éumáó. Veirpéar b'eaó i. Ba leir na bpuairis an Cairleán Maol an trác rin, agus ir uóca naé raib ri buiréac uóir faoi an bfaile uó fuair ri uata. I n-aice tuama tá an Cairleán Maol.
S. Ó hÓgáin.

tuaisceanna as sean-sgealta.

Véanpamair tuilleam trácta ar an ní reo, an ní reo éugainn, fá n-ar mbéir plán.

Sliogán

Ir plioáinín mire,
I m' luige ar an tráig,
I gceinnuie so meirpéac,
San éipóiró, san éipó.

I meap so éapao
So coitceannca bím,
Nó as imit le mo véairpáir
I n'ár uicigin beas plím.

Táim i gceinnuie as cairpéat
Anall ir anonn,
Ar éipim na bpuirán
Nó ar báir na uóinn.

Níl namair ar uóman a'm,
Níor éipóir áiam,
Ir bíonn fáilte póimam i gceinnuie
I ngleann nó ar pliab.

Ir áluinn ar uicigin,
Mó comupanna lága.
Tá ar ní ir ar mbainpógan
Com maí, ciallmair le éac.

Ir an té naé beul ronapac
Tasao ré liom.
Ir aise beap raogal áluinn
Faoi iomair na uóinn.

Slán leat, a uine,
Sín veiréad mo rseil
Agus 'pam 'pír ná habair
Naé áiréann ar raogal.

neo i na seao.

Ir uona linn naé uicigin linn an uipéac
breas reo a éip irceac an ní reo, uó ceal
rpáir.

Ó gormáin i a éom

clóóirí i luét díolta.
ráipéir agus leabha.

Sráir na Siopaí, Sallim.

Cumann Urradais.

muinntir na héireann

Tá an teac-irceac anoir op éinn £25,000

Tá téamair áir báir aca u'uirpáir raogal
agus u'uirpáir-reatac.

Tá Fip-ionair uata.

Áro oipis:

16 ceapnós párnail.

Át cliaí.

An Siolla Dub

A Sgríob
miceál ó máille

San Easair nua

Le fáil ó
comluet oiréacais na héireann,
89 Sráir Talbóir,
baile áta cliaí.
Uá rsiiling anoir acá aip.

(Ar leanamaint ó Stoc an Luġnara, 1923).

“Feictear dom,” aiseir Cólín, “naé
bhuil tú dá coinneál rátaé sair do saoir;

"Ní trác ód faillige é," aiseir Seán,

níor ar a nḡuailí. Páḡai mópa aḡ

imíteacht a n-oiaró a céile san veipearó san cópáinn amac ó n-a bplucaí go luac, taparó. Maróim gearl 'na n-oiaró a bí a' suar-suaróal, a' fuicéar agus a' coipearó. Eapnaí na mbáir a' rníom agus as éagsaoin, meargta le ceól caoin cainteac na saoirte séirpe trí na láinnéir cnuaró cnáide. Na cnamnte a' síorsán agus a' síunáon iní na reapaí, cnuic agus rcaon ionnta faoi tñom-uatac saoirte. Cleit an tpeoil móir a' lúbaó mar beaó plat iarsac ánn. Sin é an uair náir móir oo úime cora báro a beir aise, bí pí cóim pinte rin. Sead' agus níor níor móir oon báro gléar maic, roir láinnéir agus éavaó agus rpaipai beir or a cionn freirín.

Sgailearó amac na báro móra annrín ar an scuma céatona ar rgailearó na "noubier," agus buó gearl go raib ríao a' síorsán na bealaí, agus mara raib reól óa iomcúir opcu, ní lá go maróin é. Sgailearó 'un bealaí na gleiteogai annrín, na púcaín an rang veipeannac ve na báro reól. Bí cluice móir ve na púcaín ánn ar sac ceáro ve Conamara, agus níorb iao an oioaó iao ac an oipearó, ac an céaro rgaot. Léigearó amac an cúrra oóib, agus rocpuigearó iao i n-aon líne amáin go oipearó mar pinnearó leir an scuir eile. Carcearó an t-urcár, agus mara raib comlinnt ánn, fástar mara rin é. A leitero ve rpaipai ar ve glionóal ar ve rúille-búille agus ve pí-rá, ní raib ó toir a domáin go oí ciar an domáin. Sead, gleó agus fuagairt gur cairmíre, agus veamán 'r oiaóal, má bí aon eapnaó ánn ve báir an lae rin, ir móir an t-iongancar é. Oéiríse le Cúlin go raib ré ar eol na mbáir le fánaó o'n nsgaóir, agus na raib coraó a' éramn aise? Nuair a líon na báro amac, bí ríao féin a' plúcaó a céile oo péir mara bí ríao áro ra nsgaóir ar a céile, ac bí Cúlin plúcaó go maic agus má bí féin, ní raib aon opoc-mírneac ar róp. I oioaó báire, ríam na báro eile amac or a cionn, cé ir moite ve óa báro. Seól ré ríao rin gur tarráing ré faoi na ceatú ar bóro na heangaise iao. Bí na báro a bí or a cionn ar bóro na rgaicraíse a' cur ar go móir oo. Bí ré ircís i "ngáiróin caim." Mar rin féin, nuair a teann ré leir an talam, bí cúl-rruic ríor leir. Táim na báro eile tímceall an-luac ac o'imcís reirean leir an scul-rruic, ná go raib ríaoíor ar go mbainfead ré an báirneac ven leic. Bí na báro eile faoi reo amúis faoi émaic ríuic taoille tuilearó; táim Seán tímceall ríar agus níor fás ré tava 'na oiaó ac an oipearó. Bí ríaoó saoirte ánn agus coruís ré a' cpoacó.

"Siubáileac," aoir an fear a bí 'na ríuic ar an scóro, "agus ná comúis com gear rin coir saoirte í.

(Leanfar oo).

SEAMUS MAC CON IOMAIRÉ
(ar Muir-ín).

774 6th Avenue, New York.

SAMRAÓ TIRIM.

Tá ré ríaoce ra tñeac-cáinn má tñeacann lá Noolas ar an Oiaroain go mbéir an bliáóain oá'pí geionn i na bliáóain maic. Ir ar an Oiaroain oo tñit lá Noolas arbu i n-uráó .i.

Má tñeacann lá Noolas ar Oiaroain tñeacá geimhearó rcoimpeamail i n-a líon; ac beiró an ríamraó tñim, ríal, 'S beiró arbu 'r eallac go leór le ríol.

T. S. SEOISE.

EADAC AR FEADAS.

MÁ'S MIAN LEAC EARRAÍDE
FOŠANTA FÁŠÁIL AR A LUAC
TÉIRIS GO TEAC : : : :

MÁIRTÍN UÍ UHRAONÁIN.

SRÁIO NA SIOPAI.

1 nSaillim.

Feir Connacht, 1927

COMÓRPAR 1 n Saillim, bealtaine,
1927.

na COMÓRTAISÍ.

an ROINN LITEARÓA.

1. An Tráctar ir fearr ar aon ceann ve na trí haódaí reo:
(a) Pádraic Mac Diarair, an rghib-neoir Saeviltse.
(b) Sactar Pádraic Míic Diarair i SConnraó na Saeviltse agus i Sgoil Éanna.
(c) Pádraic Mac Diarair agus Seactain na Cárta, 1916.
Ní móir ceirpe míle focal ar a laśao a beir iní an airce. Beiró ceao as an scomórtaraide trí airce, ceann ar sac aódaí, a cur irceac, ac ní bponnfar tar aon uair amáin ar úime iní an scomórtar reo.
Duair £5.
11. An Tráctar ir fearr ar Sghibneoirí Connacht le veic mbliana rícaeo anuar. Cúis míle focal ar a laśao iní an tráctar. Beiró ceao as an scomórtaraide romplai gearra ar na huódaí a eabair irceac iní a tráctar.
Duair £5.
111. An Sgeal Gearr ir fearr (úr-nua).
Duair £2.
- IV. An cáirceú ir fearr ar Sgeal Gearr ar teansa comúiseac. Duair £2.
- V. An Orama Don-ghím ir fearr (úr-nua). Duair £3.
- VI. An cáirceú ir fearr ar Orama Don-ghím ar teansa comúiseac.
Duair £2.
- VII. An Orama Gearr ir fearr le haśaíó an aora óis, agus é feilúnaó oo gléar léiríste na rgaolaca.
- VIII. An Tráctar ir fearr ar Na heapnaím ir mó atá ar lírúveac na nua-Saeviltse, agus aódaí airceíste atá le fásail ar teansaó eúrpaó.
- XI. An Tráctar ir fearr ar an Saogal atá poim an muinnirí óis ran cír reo agus i scéin, agus tásairt faoi leir a véanam oo na poimcír reo (a) Caol le Saogal na Tuairte o'feabrú; (b) Oioeacár agus Sgoileanna a véanam feilúnaó oo'n raogal atá romáin; (c) An Daint atá as Oioeacár i a círe reo leir an Oioe-bail atá ar Saevaela ran Oileán úir agus in Albain.
Duair £3.
- X. An Deata ir fearr ar aon Saevéal ac deo oo. Ceirpe míle focal.
Duair £3.
- XI. An feilúveac ir fearr. (Dán nó oánta nó amáin; nua-veantur).
Duair £2.
- XII. An Cnuarac Seanduir ir fearr faoi Dapúntac nó rean-limíreac círe,

maile le ammeaca áiteann agus a minú. Duair £2.

XIII. Ammeaca áiteann oo papáirte i SConnactaib agus a minú. Duair £1

XIV. An Tráctar ir fearr ar (a) larśair-eac, nó (b) ar lúbeolair, nó (c) ar na feamameaca nó (d) éanaó. Duair £2.

(Comórtar a 15 go oí Comórtar a 22—
Dealoirear).

XV. Seangéalta. An Sgeal nó cnuar-ac rgeal ir fearr iní na ranna reo:

(a) Seangéal faoi máirnealaó, nó iarsaíneac, nó faoi aircear rairise.
(b) Sgeal Fiannarveacta.

(c) Seangéal Oiaorveacta; Seangéal faoi Síveosa.

(d) Seangéal (fava nó gearr) nó cnuarac reanduir faoi amúite nó éanlaic

(e) Seangéal faoi Ceirp—Sníom-acán, Saivneac, Muilneoirveac, nó céaro eile, nó ríge maíveactála.

(f) Seangéal i oiaóib an aora óis.
Duair £1 oo sac poim.

XVI. An Seantán nó Cnuarac Seantán ir fearr. Duair £1.

XVII. An Cnuarac Seantán ir fearr. Duair £1.

XVIII. An Cnuarac ir fearr ve rannca, ve reanampáin, nó ve rgealta beaśa (nó ve na trí éneal ir céile) i oiaóib beirveac, caorac, éanaó, iars, feicirí na talman nó tráśa; ró-cnuarac o'amáin a canncar le linn oibre (amáin eapnaísa).
Duair £3.

XIX. An Cnuarac ir fearr ve Paioveaca agus Oíca. Duair £1.

XX. An Cnuarac ir fearr ve Comaranna agus Píreosa. Duair £1.

XXI. An Cnuarac ir fearr ve Seantocla náir cuiread i scéil i bfuirm leabair, nó an Cnuarac ir fearr o'focla naó bfuil ran bfoclóir. Duair £1.

XXII. An Cnuarac ir fearr o'ammeaca éanaó agus lúbeann naó bfuil le fásail iní na leabra. Duair £1.

comsealaca.

Ní móir oo na comórtaraide na rghibinní a feolaó go oí Rúnair na Feire poim an scéao la ve mí na Dealtaine, agus leac-copóin (cáille) a cur le sac iarsaó.

Ní móir oo sac comórtaraide veapba faoi na láim féin or cóir ríaoaire gur oá véantur féin sac nua-iarsaó Saillimíra, agus an veapba oo cur go oo. Rúnair in éirveac leir na rghibinní.

Beiró ré maicanaó ar na comórtaraide iní an Roinn Dealoirir veapba faoi na láim féin or cóir ríaoaire cé o'innir an rgeal, an reanduir, nó na cnuaraca, nó ca háic a ríuicéad iao.

I oiaóib foillreoirveacta, rógroac na comnealaca ar bail.

Seolcar sac iarsaó oo oí Rúnair Feir-Connacht, Oíis an Púirt, Saillim.

Ar máic leat £5,000,000 a

Coimneál in Eirinn?

Deiró Saevil na hÉireann an capm móir iní aiseiró sac bliam oo Seán Duiré i ngeall ar aisearó Urraóar, ar Lorcaó, ar Cionóirce agus ar Saogal Daome, agus caillúnt ceairt o'Éirinn iread £80 ar sac £100 ve rin.

an Saevéal-comluic tairge um
URRAÓAS NAISIUNTA, TEORANTA

The Irish National Assurance Coy., Limited)

ARDOIFIG—30 FAITHCHE AN

CHOLAISTE, ATH CLIATH

COLÁISTE na hIOLSGOILE.

Saillim.

Craob ve lol-rgaol na hÉireann.

Ar-oioeacár le fásail iní ar na : il oántaí, roir teangaca, ealabáin, tráct-éannaíseac, ealabáin an leigir reil. beapac, 7 inneallcúveac.

Céarmar gearra ar leir
ra comair oíol rgaile.

Le sac uile uóar a fásail rghibócar as
An Meabránaire.

Printed for the Publishers
At "Connacht Tribune" Printing Works
Market Street, Galway.